

כוחו של ניגון

פתח דבר:

ננסה לעמוד על ענין חשוב עד למאוד והוא - כוחו של הניגון לטוב ולמוטב חלילה.

כמדומני שנושא זה אינו זוכה ליחס הנכון ולכובד ראש הראוי לו, וכאשר מדובר על השפעה שלילית של הניגון - חומרת הדבר אינה ברורה לאנשים, ואינם נזהרים בזה כלל עד שר"ל הותרה הרצועה והדבר נהפך להיות הפקר גמור.

במאמר שלפנינו נוכיח בעזרי"ת שהניגון הוא כמו סולם המשמש בכדי לעלות בתורה וביראת שמים כי הוא משפיע ישירות על לב האדם, ומאיך גיסא הוא עלול לגרום להפסד רוחני שלא יתואר.

מדוע לא העמיד אחשורוש בסעודתו כלי נגינה?

בספר מנות הלוי על מגילת אסתר (א, ח) העיר הערה גדולה על סיפור המשתה של המלך אחשורוש, הרי ידוע שאחשורוש רצה לעשות סעודה מושלמת אשר תכיל בתוכה את כל התאוות וההנאות האפשריות בתבל בכדי שכל המשתתפים יהיו שמחים ומרוצים - הוא עשה את הסעודה בחצר גנת ביתן המלך, מקום אשר היו שם כל מיני אילנות ופרחים בעלי ריח משובח, הוא תיקן יריעות יפות - חור כרפס ותכלת וארגמן, והכין

פורים דיליה

מראות יפות, עוד סידר מיטות זהב וכסף, וכן עשה שכולם ישתו בכלי זהב ויין מלכות רב כיד המלך, ועוד כהנה וכהנה.

יוצא אפוא שאחשורוש דאג שכל חושיהם יחושו הנאה גדולה: חוש הריח, חוש הראייה, חוש המישוש, וחוש הטעם, אם כן מה גדול הפלא שלא מצאנו בכתובים שהיו שם גם כלי זמר בכדי לספק את חוש השמיעה, מאוד תמוה שבשמחה כה גדולה ומפוארת לא יילקח הדבר בחשבון. הרי בנוהג שבעולם שבכל שמחה, מופיעים בה משוררים עם כלי זמר שונים על מנת לשמח את לב שומעיהם?

וכתב לתרץ בזה וז"ל: "ולדעתי זאת היתה הסבה שלא היה שם כלי זמר, כי כל אותם הדברים הנזכרים הבאים שם, יוכל המלך לתקנם שלא יבא שום נזק מהם.

אבל הקולות אי אפשר לתקנם, כי מי יוכל לעצור את הקול אשר הוא ערב לזה שלא ישמע חבירו המזיק לו. ולכן נפקד משם הוא לבדו".

אך הוסיף שם עוד תירוץ נפלא: "ואני שמעתי מפי זקן טעם נפלא לאשר נפקד הניגון בסעודה ההיא, ואציגנו הנה כתוספת טובה על הנשמה. וזה - כבר הקדמנו היות כוונה עצמית למשתה הזה שיתגאלו עם בני ישראל בפת בג המלך וביין משתיו. ולמה שהיו הניגון והמוסיקה דבר יערב לנפש, לסבת היותה מורגלת בשמע זה בהיותה במרום, כנודע למי שלא יכחיש פשוטן של מקראות ואמתתן.

ויש אנשים יערב עליהם כל כך עד אשר יתבטלו חושיהם לבל ידעו איפה הם. ויש מהם תקפוץ עליהם שינה, כי תתבודד הנפש לשמוע אל הרנה עד שתנוח הגוף כפגר מת כי רועה היא אותו, וכשתפרד מהשגיה בו יהיה כלא היה וישן וירדם. כמו בקטנים יונקי שדים כי לא ישנו אם לא ישמעו את קול הרנה, וכשומעם ינוחו על משכבותם וערבה שנתם, להיות צלצול הקול והנועם עדיין נקבעת בנפשם למיעוט זמן הפרדם ממנו. וכן

יקרה לחולים, כי בהחלש הכוחות החומריים ינשאו הנפשיים לעומתם. וכל שכן שישב האדם הבריא מבלי אכול ושתה בשומעו את הקול.

לכן נפקד התענוג הזה מן הסעודה הזאת, ואם רב הוא, לבל ימצא מי שימנע מלאכול, ויורה היתר לעשות כרצון איש ואיש, ושערב לו שמנע מאכול, ונמצאת מחשבת הצר בטלה. ועמוד על זה, "עכ"ל.

תמצית דבריו: הטעם שלא היה בסעודת אחשורוש כלי זמר, מפני שאם הם היו, הדבר היה גורם למשתתפים להתרכז ולהאזין להם במקום לעסוק במאכל ובמשתה, ועיקר כונתו של אחשורוש היה שיתגאלו במאכלות אסורות שהוגשו בסעודה.

כונת אחשורוש היתה למשוך את המשתתפים לדבר עבירה

אמנם יש להקשות על כך, הרי איתא בפירוש מגילת סתרים לבעל הנתיבות זצ"ל (אסתר א, ה-ו) שעיקר כוונתו של אחשורוש היתה לאבד את היהודים וזה על ידי שישתו ויאכלו איסור, וגם העמיד זונות כדי שיעשו בהן כרצונם, וזה הכוונה על הפסוק חור כרפס וכו' שהיו צבעונים כדי שיסתכלו בהם ויפסיקו מלחשוב בתלמוד תורה, וכשישאו עיניהם משם יראו את הזונות ויתאוו להן.

ואם כן הדרא קושיא לדוכתא, הרי לצורך כך מתאים היה שיהיו שם כלי נגינה המפיקים קולות ערבים, ועל ידם יוכלו להימשך לדבר עבירה, ואם כן אדרבה מדוע נמנע מלהעמיד שם כלי זמר?

"בינור וכלי זמר במקדש - רמז להשגת המחשבה"

בכדי לתרץ את הענין, נקדים לעמוד על טיבה של חכמת המוסיקה, מה מעלתה, מה חשיבותה ומה השפעתה. ומאידך גיסא לאיזה תהום פעורה ניתן להידרדר משמיעת מוסיקה פסולה, ובסוף המאמר נתרץ באופן נוסף את קושייתו של בעל "מנות הלוי" זצ"ל.

פורים דיליה

יש לציין שכל דברינו לקוחים מתורתו של מרן המשגיח רבי מתתיהו סלומון שליט"א (עיי' בקובץ מבקשי תורה (כריכה קשה) שהובאו הדברים) עם הוספת מעט נופך משלנו.

רואים אנו שהתורה החשיבה את חכמת המוסיקה כעבודה נשגבה, והראיה לכך - הלויים שהם השבט הנבחר מכלל ישראל, עבודתם בבית המקדש היתה לשיר בכלי שיר ובפה על הדוכן.

"על ידי הזמרה - אז משכיל"

הרמב"ן זצ"ל (בשער הגמול) כותב וז"ל: "כי כינור וכלי זמר במקדש - רמז להשגת המחשבה, שהיא נתלית ברוח, שאין בגשמיות דק כהמוסיקה", עכ"ל.

המאירי זצ"ל בפירושו על תהלים (מז, ח) על הפסוק: "זמרו משכיל" - מפרש: "על ידי הזמרה - אז משכיל, נותן שכל להבין לשומעים ואפשר להבין הדברים יותר על ידי הזמרה, כי על ידיה מתפתח יותר השכל"...

"ישי בית הלחמי - יודע נגן"

בספר שמואל (א' טז, טז-יח) מסופר על שאול המלך, שכאשר ביעתתו רוח רעה, הוא תר אחרי מי שיודע לנגן היטב, בכדי שיסיר ממנו את הרוח הרעה, וכה כתוב שם: "ורוח ה' סרה מעם שאול ובעתתו רוח רעה מאת ה' ויאמרו עבדי שאול אליו הנה נא רוח אלוקים רעה מבעתך. יאמר נא אדננו עבדיך לפניך יבקשו איש יודע מנגן בכנור והיה בהיות עליך רוח אלוקים רעה ונגן בידו וטוב לך. ויאמר שאול אל עבדיו ראו נא לי איש מיטיב לנגן והביאותם אלי. ויען אחד מהנערים ויאמר הנה ראיתי בן לישי בית הלחמי יודע נגן וגבור חיל ואיש מלחמה ונבון דבר ואיש תואר וה' עמו".

הרי שבכדי להחזיר לקרבו את רוח ה', נטל שאול המלך ע"ה את דוד המלך ע"ה אשר ידע לנגן בכלי שיר.

וצריך עיון מדברי הגמרא במסכת סנהדרין (דף צג:) שדרשו שם חז"ל "יודע נגן" - שיודע לשאול בהלכה כהוגן, וצריך ביאור אם כן מדוע לא מפורש בפסוק שיודע לשאול ובמקום זאת כתוב "יודע נגן"?

וביאר בזה הגאון רבי דוד הקשר זצ"ל (ראש ישיבת קול תורה): הן הן הדברים ואין כאן שום סתירה, מדובר על שאלות עמוקות עם ניתוח הדברים לעומקם, דוד המלך ע"ה ידע כיצד שואלים, אך כיצד השיג זאת? על ידי ששלט גם בחכמת הנגינה מסוגל היה לרדת לעומקם של הענינים. וכלשון המאירי זצ"ל: "על ידי הזמרה - אז משכיל".

"השונה בלא זמרה - חוקים לא טובים!"

הגמרא במסכת מגילה (דף לב.) קובעת: "אמר רבי שפטיה אמר רבי יוחנן: כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה - עליו הכתוב אומר (יחזקאל כ, כה) - "וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם". מתקיף לה אביי: משום דלא ידע לבסומי קלא משפטים לא יחיו בהם קרית ביה?" ולפי מה שביארנו מובנים דברי רבי יוחנן שהחמיר כל כך במי שלומד בלא נעימה וזמרה עד שקראם "משפטים לא יחיו בהם", וזאת כי הלומד בלא נעימה לא יזכור את לימודו, וגם אינו מסוגל לרדת לעומקם של דברים. ואם כן נראה הוא כאילו מונע עצמו מלקבל את התורה ולכן עליו הכתוב אומר "וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם".

על ידי המוסיקה אפשר להחיות מתים!

בהקדמה לספר פאת השולחן (מהגר"י משקאלוב זצ"ל) הביא המחבר כמה היה משבח רבינו הגר"א זצ"ל את חכמת המוסיקה, וכתב בזה"ל: "הוא היה אומר כי רוב טעמי תורה וסודות שירי הלויים וסודות תיקוני הזהר, אי אפשר לדעת בלעדה, ועל ידה יכולים בני אדם למות בכלות נפשם מנעימותה, ויכולים להחיות מתים בסודותיה הגנוזים בתורה!"

עוד ידוע שהתבטא פעם מרן החתם סופר זצ"ל: אני מוכן לתת חלק

פורים דיליה

מהעולם הבא שלי בכדי שיהיה לי חוש הנגינה, כי על ידה אוכל להגיע למדרגות גדולות ונשגבות יותר.

סיפור נורא עם בעל הנחל אשכול זצ"ל

מסופר על בעל הנחל אשכול זצ"ל: בעירו התגורר ילד אשר בגיל שבע נתפס אצל הגויים, הוא נשלח אל הכמרים אשר שטפו את מוחו בדעותיהם הכוזבות רח"ל. הוריו לא אמרו נואש ואחרי פעילות רבה אשר כללה נתינת שוחד במקומות הנכונים, הם קיבלו מידע על מקום הימצאו של הילד, אך היה זה בלתי אפשרי אפילו להגיע אליו, וכל שכן להוציאו משם.

רק כעבור שבע שנים כשמת המושל ובמקומו ישב על כסאו המושל החדש ולאחר תחנונים רבים שיחזירו להם את בנם, הוא הסכים לבדוק את הנושא.

כעבור זמן אמר להם המושל, הדבר היחיד שעלה בידי הוא לשכנע את הכמרים לאפשר לכם לקיים פגישה אחת עם הילד, אך היא לא תארך יותר משלוש דקות, ואם בסיומה הילד יביע את רצונו לשוב אל חיק משפחתו כך יהיה, אך באם לא - הוא ישאר ברשות הכנסייה לשארית חייו...

ההורים אשר הבינו את גודל האחריות המוטלת על כתפם בפגישה זו לא ידעו מה לעשות, הם חששו שבנם כבר הספיק לשכוח מקיומם אחרי שנים כה רבות שלא ראה אותם, ומאידך - שלוש דקות הם זמן קצר מאוד שספק אם יספיק להם בכדי לדבר על ליבו.

על כן מיהרו למעונו של בעל הנחל אשכול זצ"ל והם סיפרו לו את כל העניין, הוא הרגיעם ואמר להם: אני אלך יחד עמכם לפגישה המדוברת, ובעזה"ת הכל יהיה בסדר, אך אני מזהיר אתכם מראש: אל תוציאו מפיכם במהלך המפגש אפילו מילה אחת!

ויהי בהגיע יום המפגש צעדו שלושתם לקראת המקום המיועד, כאשר הגיעו למקום, הם הוכנסו לחדר שהיה מלא בפסלים וצורות שתי וערב וכו', כך הושיבו אותם עד לבואו של הילד.

כעבור כמה דקות הופיע הילד כאשר לבוש הוא בבגדים יפים, ועליהם תלויים כל מיני שתי וערב. מתח רב השתרר בחדר, ההורים ראו את בנם ולא הכירו את דמותו, הוא ראה אותם ולא הכירם כלל, כי הרי עברו שנים כה רבות מאז שנלקח.

פתאום קם בעל הנחל אשכול זצ"ל, פשט את כובעו ומעילו, ומתחתיהם התגלו קיטל וטלית - הלבוש של יום כיפור, הוא כיסה את ראשו עם הטלית, והתחיל לנגן בנעימה את תפילת "כל נדרי", הדקות עברו ודמו לנצח.

לקראת סופה של הדקה השלישית והאחרונה, קם הילד לפתע, וזרק מעליו את כל הלבושים הטמאים שהיו עליו, וצעק בקול גדול "מאמע מאמע", הוא נפל היישר לזרועותיה של אמו הדומעת.

בדרכם חזרה לבית, ביקשו ההורים ההמומים מהנחל אשכול זצ"ל שיסביר להם פשר דבר. הוא נענה ואמר: כל ילד כאשר הוא הולך עם אביו לבית הכנסת ביום כיפור, אווירת ההתרוממות ויראת השמים של פיוטי וניגוני היום הקדוש מציפים את לבו ומטביעים בו חותם עמוק, ולא במהרה הם נשכחים מלבו. על כן החלטתי לשחזר את המעמד של תפילת "כל נדרי" ואת זאת הילד יזכור ללא ספק, וכך יזכר גם בכל השאר...

הרי לנו שבזכות כוחו של הניגון, כל ה"אידישקייט" נטבעת בלב, וכך שב הבן בחזרה אל חיק אומתנו.

באמצעות הנגינה ניתן להשיב את רוח הנבואה!

מלבד זאת יש בכח הניגון להעלות את האדם לדרגות גדולות ורמות.

במלכים (ב' ג, טו) מבקש אלישע הנביא, קחו עבורי אדם שינגן לפני, בכדי שעל ידי ניגונו תשרה עליו רוח הנבואה, כדכתיב: "ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'". אלישע צריך היה את הניגון בכדי שתחזור אליו רוח הנבואה, כי הנבואה הסתלקה מעליו.

פורים דיליה

למדנו אפוא: כוחו של הניגון רב, הוא חודר אל עומקי נפש האדם, והוא מעורר בו זיכרונות מן העבר והשראה לעתיד. על כן חשוב מאוד שהניגונים המושרים בפי האדם או המושמעים באוזניו, יהיו ממקור טהור של יראת שמים.

"לחבר שיר וזימרה - אינו אלא למשכילים!"

בתהלים (מז, ח-ז) כתוב: "זמרו אלוקים זמרו זמרו למלכנו זמרו כי מלך כל הארץ אלוקים זמרו משכיל". מבואר מלשון הכתוב, שבכדי לזכות לבחינה של "זמרו" צריכים להיות "משכיל", ולא כל ארחי פרחי המרוקנים מתורה ומצוות יכולים לבוא ולשיר, כי שירה הנשמעת מהם אין ספק כי היא מביאה בכנפיה השפעה רעה.

במיוחד אמורים הדברים בנוגע להלחנת שירים, אשר רק ה"משכיל" ראוי לכך, וכן פירש הרד"ק זצ"ל שם: "תקיעת הכף ונשיאת הקול ברנה - הוא שוה לכל אדם, אבל לחבר שיר וזמרה אינו אלא למשכילים".

ניגון של צדיקים - עומק רב מונח בחיבורו!

בשורות הבאות נרחיב עוד בגודל הזהירות משירה פסולה, ולעומתה מה רבה המעלה של שירת קודש המושמעת מפי צדיקי עליון:

הגאון בעל התניא זצ"ל כאשר היה נוסע לפני החגים, נהג לעצור בעיירה מזריט'ש על מנת ללמוד את הניגונים של המגיד ממזריט'ש זצ"ל, באומרו שעל ידי ניגוני צדיקים אפשר לחזור בתשובה שלימה ולהתעלות מאוד.

הגאון רבי ברוך בער זצ"ל בעל הברכת שמואל התברך בכשרון נגינה מיוחד, והיה מלחין שירי דבקות רבים, וכאשר שר אותם הרגישו הנוכחים את רוממותם הנשגבה, אך לפני כל שיר שחיבר הלך אל רבו הגר"ח מבריסק זצ"ל והיה שר אותו בפניו בכדי לקבל את הסכמתו, ואם הגר"ח זצ"ל לא היה מסכים עמם לא היה שר את אותו שיר שוב לעולם!

במה בהמה יוצאת? בשיר!

ידוע היסוד מרבותינו הגר"א זצ"ל הרמח"ל זצ"ל והשל"ה זצ"ל, שכתבו שאת כל סודות הבריאה הקב"ה טמן ורמז בתורה שבעל פה, וגם הנושא דנן יש לו מקור בגמרא:

הגמרא במסכת שבת (דף נא:) מביאה את המשנה: "במה בהמה יוצאה ובמה אינה יוצאה? יוצא הגמל באפסר, ונאקה בחטם, ולובדקים בפרומביא, וסוס בשיר, וכל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר". על דרך הפשט המשנה עוסקת בשרשרת הנקרית "שיר".

אך המקובלים מפרשים: כל אדם יש בתוכו חלק בהמי (היצר הרע), המשנה מלמדת אותנו כיצד ניתן להשליט את החלק הרוחני על ה"נפש בהמתו", והוא על ידי כח השירה, וזהו שרמזה לנו המשנה "כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר"...

"אחר" יצא לתרבות רעה - שלא פסק זמר יווני מפיו!

הגמרא במסכת חגיגה (דף טו:) מספרת על אלישע בן אבויה - "אחר", שיצא לתרבות רעה רח"ל, הגמרא שם קובעת שהסיבה להידרדרות החמורה הזאת היתה מפני "שלא פסק זמר יווני מפומיה!" עד כדי כך חמורים הדברים, שלמרות היותו גדול בתורה השפיעה עליו המוסיקה הטמאה, עד שיצא לתרבות רעה רח"ל.

מה נורא הדבר, כמה צריכים אנו להיזהר משיר טמא!

המלחין שיר - בכוחו להשפיע על שומעיו!

בשו"ת וישב הים (ח"ב ס"ז אות י') מאריך שם הגאון רבי יעקב הלל שליט"א ומביא שישנו מושג הנקרא "כח הפועל על הנפעל", לדוגמא: אדם המלחין שיר יכול להטמיע בו כונה רעה וטומאה, והדבר ישפיע על כל מי שישמע את השיר.

פורים דיליה

אחת הראיות לכך: ממה שכתב השל"ה הקדוש והביאו החפץ חיים זצ"ל במשנה ברורה (סימן תקס) שאין לשיר לתינוק שירי גוים בכדי להרדימו, כי על ידי זה מוליד לו טבע רע! לכאורה יש להתפלא, הרי התינוק אינו מבין כלל את מילות השיר, אלא מכאן מוכח שכח הפועל משפיע על הנפעל, ועצם שמיעת השיר משפיעה על נפשו של המאזין.

ולכן מאוד צריכים ליזהר בזה, לא לשמוע כל מיני שירים שהולחנו על ידי גוים טמאים, או אנשים הרחוקים מתורה ומצוות!

מי היו המנגנים בשמחת בית השואבה?

הרמב"ם זצ"ל (הלכות שופר וסוכה ולולב פ"ח הלכה יב-יד) מתאר כיצד נראתה בבית המקדש שמחת בית השואבה, וז"ל:

"אף על פי שכל המועדות מצוה לשמוח בהן, בחג הסוכות היתה שם במקדש שמחה יתירה, שנאמר (ויקרא כג, מ): "ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים", וכיצד היו עושין? ערב יום טוב הראשון היו מתקנין במקדש מקום לנשים מלמעלה ולאנשים מלמטה כדי שלא יתערבו אלו עם אלו. ומתחילין לשמוח ממוצאי יום טוב הראשון, וכן בכל יום ויום מימי חולו של מועד מתחילין, מאחר שיקריבו תמיד של בין הערבים, לשמוח שאר היום עם כל הלילה.

והיאך היתה שמחה זו? החליל מכה ומנגנין בכנור ובנבלים ובמצלתיים וכל אחד ואחד בכלי שיר שהוא יודע לנגן בו, ומי שיודע בפה בפה, ורוקדין ומספקין ומטפחין ומפזיזין ומכרכרין כל אחד ואחד כמו שיודע, ואומרים דברי שיר ותושבחות. ושמחה זו אינה דוחה לא את השבת ולא את יום טוב.

מצוה להרבות בשמחה זו, ולא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידיים

והזקנים ואנשי מעשה הם שהיו מרקדין ומספקין ומנגנין ומשמחין במקדש בימי חג הסוכות, אבל כל העם האנשים והנשים כולן באין לראות ולשמוע".

למדנו מדברי הרמב"ם זצ"ל: לא כל אחד יכול להיות "בעל מנגן", אלא רק אנשי מעשה, צדיקים, ראשי ישיבות וחכמי הסנהדרין!

כיצד היו מתכפרים החטאים בבית המקדש?

בספר שער יששכר מובא בשם הגאון בעל הדברי חיים מצאנז זצ"ל (וכ"כ בספר מאור ושמשי פרשת שמיני, וכן איתא בשם משמואל - שנת תרפ"א) דבר נפלא: "מקובל בידי שכאשר אדם חטא והביא קרבן לבית המקדש בכדי שיתכפר לו, היה מפרט באוזני הכהן את החטא, אחר כך הכהן היה רומז ללויים העומדים בדוכנם שיתחילו לנגן ניגון התעוררות, כשהתחילו לנגן החוטא היה פורץ בבכי מרטיט, רק כשהכהן נוכח לראות שחוזר הוא בתשובה שלימה בכל לבו, וכמעט יצאה נשמתו מרוב מרירות על חטאו, רמז הכהן ללויים שיתחילו לנגן שירי שמחה וכדומה, על מנת שתשוב אליו רוחו, ובכלות אלו שחט הכהן את הקרבן. ועל ידי זה נתכפר לו עוונו!"

בספר אור המאיר (פרשת האזינו) מובא, שהבעל שם טוב הקדוש זצ"ל האזין פעם לנגינת כינור של אדם רשע, והתבטא, שמשמיעה זו הוא יודע את כל העבירות שעשה אותו אדם מיום היוולדו!

שירים שאינם ראויים בשמחת החתונה - פוגעים לדורות!

הגאון רבי יוסף ראזענבלום שליט"א ראש ישיבת שערי יושר (מתלמידי הגר"א קוטלר זצ"ל) נשאל: מדוע מצויה כיום תופעת ה"נשירה" - ילדים מבית טוב הסרים מהדרך הישר רח"ל?

זאת היתה תשובתו: הכל תלוי בהתחלה, בראשית - הלוא הנדבך של הבית היהודי הוא ארוע החתונה, וכאשר בחתונה מושמעים שירי פריצות

פורים דיליה

או ממקור שאיננו טהור, אותם בני הזוג אינם רואים סימן ברכה - לא בשלום בית ולא בחינוך הילדים, כי לבנין חסרים יסודות טובים!

וראיתי שהדברים כתובים כבר. בוא וראה מה שכתב החפץ חיים זצ"ל בספרו אהבת חסד (ח"ג פ"ו), וז"ל: "שבעת שהחתונה מתנהג בדרך פריצות - בודאי שאין השכינה שורה שם, ובודאי שאין תכלית זיווג ביניהם יעלה יפה, ויהיה מריבות וקטטות ביניהם, וכן זרעם לא יהיה נכון לפני ה', ואיך יניחו דבר כזה"!!

"צריכים להפסיק את הפצת הקלטת!"

מסופר על הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל: פעם הגיע מניו יורק לישיבה, בשעות הקטנות של הלילה, הוא צעד היישר לבית המדרש בכדי ללמוד. והנה עלה באוזניו קולו של בחור לומד במנגינה, מיד קפץ ראש הישיבה זצ"ל ממקומו ושאל את אותו בחור מה מקורו של הניגון? הבחור ענה לו: הניגון נלקח מתוך קלטת אשר חולקה לבחורי ישיבה פלונית.

למחרת בבוקר נסע רבי אהרן זצ"ל אל ראש הישיבה של אותה הישיבה (הוא היה אדם גדול מאוד), וכך אמר לו: "צריכים להפסיק את הפצת הקלטת", מפני שרבי אהרן זצ"ל בחושיו החדים הרגיש שאין מקורו של השיר טהור!

השפעת המוסיקה על בעלי חיים וצמחים

בחוברת "כי דבר ה' בזה" מובאות עדויות מחכמי אומות העולם על עומק השפעת המוסיקה על נפש האדם, וכאמור לעיל גם בדברי חז"ל להבדיל - ישנם מראי מקומות רבים המלמדים על השפעתה העצומה של המוסיקה.

נביא מהחוברת נקודה אחת: כח השירה והשפעתו של הניגון אינם רק על גוף ונפש האדם אלא אף על בעלי חיים ואפילו על צמחים למיניהם.

הדברים מבוססים על מחקר מקיף שנעשה על פרחים, חיטים, ועכברים, התוצאות היו ברורות - הניגון יש בו כח עצום והשפעה גדולה בין לטוב בין למוטב, ונצטט מהחוברת הנ"ל:

השפעת המוסיקה אינה ניכרת רק בגוף האדם, אלא גם על בעלי חיים וצמחים. כבר נעשו נסיונות מדעיים רבים על כל מיני צמחים למדוד את התפתחותם - עם ובלי השמעת סוגים שונים של מוסיקה. הנסיונות נעשו בכל העולם והתוצאות מביאות למסקנה ברורה בלי ספק, טמון במוסיקה כח רוחני חיובי ושלילי. והמחקרים שוללים את הטענה הרווחת שהדבר תלוי בטעם האדם.

בנסיונות שנעשו בקנדה וברוסיה **בחיטים**, השמיעו לפניהם צלילים פשוטים ומצאו שהחיטים גדלו במהירות פי שלושה מחיטים אחרות שגדלו באותם תנאים בלא הצלילים.

כנגד זה ראוי לראות את התוצאות ההרסניות של מוסיקת "רוק" - בעיר דנבר בארה"ב נעשו נסיונות במעבדה, השמיעו מוסיקת רוק לפני כמה סוגים של צמחים. המוסיקה הושמעה במשך שלוש שעות ליום לתקופה של ארבע שבועות. גידול הצמחים הואט, המוסיקה הפראית גם גרמה לצמחים נזקים בלתי הפיכים!

מוסיקת "רוק" - גורמת טיפשות ואלימות!

עוד מובא בחוברת הנ"ל על בחור אחד מארצות הברית שזכה לפרסים מכובדים על עבודתו אחרי שהוכיח בנסיון על עכברים במבוך, שמוסיקת רוק קשה משפיעה טיפשות וגורמת אלימות. וזה היה נסיונו:

אחרי שמצא שהעכברים הצליחו לעבור דרך המבוך תוך עשר דקות, הוא הפריד אותם לשלוש קבוצות. **לקבוצה הראשונה** השמיע מוסיקה קלאסית לעשר שעות כל יום לתקופה של שלוש שבועות.

פורים דיליה

לקבוצה השניה השמיע מוסיקת רוק גם לעשר שעות ליום בשלושה שבועות, **ולקבוצה השלישית** לא השמיע שום מוסיקה.

במשך שלושה שבועות הוא העביר את כל העכברים דרך המבוך שלושה פעמים בשבוע, ומצא שאותם עכברים שלא שמעו מוסיקה הצליחו ללמוד לעבור עד סוף המבוך בחמש דקות. אותם עכברים ששמעו מוסיקה קלאסית הצליחו להתחכם יותר ועברו בדקה וחצי בלבד.

העכברים ששמעו מוסיקת "רוק" יצאו מהמבוך רק אחרי שלושים דקות! הבחור רצה להמשיך בנסיון שלו, אבל היה צריך להפסיק כיון שכל העכברים ששמעו מוסיקת רוק הרגו אחד את השני...
אלו הם ההרס והחורבן שמוסיקה לא ראויה עלולה לגרום!

אחשורוש חשש שהיהודים יחזרו בתשובה מכח הניגון

אחר הדברים האלה, עלה בדעתנו לומר תירוץ נוסף לשאלה של בעל "מנות הלוי" זצ"ל שפתחנו בה:

אחשורוש חשש שאם יהיו בסעודתו כלי זמר, אולי ישירו היהודים שירי קודש המעוררים את הנשמה, והרהורי תשובה יעלו בלבם, ובו ברגע הם יברחו מהסעודה. על כן העדיף אחשורוש לא להביא כלי נגינה כלל לסעודה!...

גם מוסיקה ראויה - עליה להיות בגבול ובמידה!

נסיים עם נקודה מעשית, אותה נוהג להדגיש המשגיח רבי מתתיהו סלומון שליט"א:

גם כאשר מדובר בשירה חיובית ומועילה, ישנם אנשים אשר כל ראשם מלא בשירים ובמוסיקה, והריהם בבחינת "כשכורה ולא מיין", מרוב התעסקות ושקיעה בהם - לימוד התורה אינו קונה שביתה בליבם.

ויש לדעת כי כוונת רוב המשוררים בימינו, אינה אלא לתפוס את תשומת לבו של השומע בקולותיהם, וכך למלאות את כל עולמו. ופשוט הדבר, כי אף שבשירה ישנה תועלת רבה וכמו שנתבאר, אבל הדבר צריך לבוא במקום הראוי, במידה ובמשורה, ברם האזנה לשירים ללא גבול, מבלבלת את מוחו של הלומד, הוא אינו מסוגל אחר כך ללמוד היטב ולהתפלל כראוי, ומנוחת נפשו נטרפת.

על כן כל בן תורה צריך לשמור את עצמו מאוד בענין זה, וראוי לעורר על כך את בני ביתו!

יה"ר מלפני אבינו שבשמים שנוכל להתחזק בנושא זה, ונדע עד כמה ענין זה של השמעת שירים ראויים הוא חשוב וגורלי בחיי האדם, ותמיד נזכה לבחור בשירי דביקות, שירי צדיקים, שירי התעוררות. ובזה נוכל להפיק את התועלת הגלומה בכח הניגון.

